

УДК 657.01

РОЛЬ ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ СОБІВАРТІСТЮ ПРОДУКЦІЇ

Г.М. Бабко, студентка 4 курсу

факультету економіки та менеджменту

*Науковий керівник – З.Д. Овчарик, кандидат економічних наук, завідувач кафедри
бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту*

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

*Розглянено склад витрат, що входить до обчислення собівартості продукції.
Проведено класифікацію витрат, що відносяться до собівартості продукції. Розкрито
суть обліку в управлінні собівартістю.*

Ключові слова: *собівартість, витрати, облік, продукція, управління.*

Метою статті є вибір найоптимальнішого методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції.

Виклад основного матеріалу. Важливим кроком у переході України до нової системи обліку і звітності став поділ єдиної системи господарського обліку на складові. Особливої ролі набуває управлінський облік, як комплексна система обліку, планування, контролю, аналізу інформації про доходи і витрати.

Своєчасне надходження об'єктивної інформації є підставою до прийняття ефективного управлінського рішення. При цьому, ступінь інформаційного забезпечення керівників усіх рівнів управління підприємством визначається здатністю бухгалтерів-аналітиків використовувати методи калькулювання собівартості продукції і управління витратами, планування і бюджетування.

Дослідженню питань формування облікової й економічної інформації у найбільш оптимальній для виробництва формі присвячені праці багатьох вчених: Бородкіна О.С., Бутинця Ф.Ф., Валуєва Б.І. та інших. Ними визначено, що застосування на практиці нових підходів і методів обліку у взаємозв'язку з аналізом, варіативними оцінками, контролем та плануванням дає змогу ефективно вирішувати проблеми управління. Проте залишаються невирішеними питання щодо сфери застосування рівнів облікової системи та її поділ на види відповідно до потреб управління, а також методичні аспекти обліку собівартості продукції.

В рамках обґрунтування єдиного методологічного підходу до обліку собівартості продукції, необхідно визначити її місце в системі управління витратами, а також вирішити різні методичні і практичні проблеми організації управління витратами з метою надання управлінському персоналу даних для прийняття ефективних управлінських рішень.

Собівартість продукції- це грошове вираження витрат на виробництво та реалізацію продукції.

При обчисленні собівартості продукції важливе значення має визначення складу витрат, що входять до неї. Як відомо, витрати підприємства відшкодовуються за рахунок двох власних джерел:

- собівартості (валових витрат);
- прибутку.

Відповідно до цього у собівартість продукції включаються витрати на такі цілі:

- дослідження ринку і виявлення потреби в продукції;
- підготовку і освоєння нової продукції;
- виробництво (витрати на сировину, матеріали, енергію, амортизацію основних виробничих фондів, оплату праці персоналу та ін.);

СЕКЦІЯ 1

«Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу та фінансів в агропромисловому виробництві України: теорія і практика»

- обслуговування виробничого процесу і управління ним;
- збут продукції (пакування, транспортування, реклама, комісійні витрати);
- розвідку, використання і охорону природних ресурсів (плата за воду, геологорозвідувальні роботи, плата за деревину, витрати на рекультивацію земель, охорону повітряного, водного басейнів);
- добір і підготовку кадрів;
- поточну раціоналізацію виробництва (вдосконалення технологій, організації виробництва і праці, підвищення якості продукції), крім капіталовкладень.

За способами віднесення на собівартість витрати поділяються на прямі та непрямі.

Прямі витрати безпосередньо пов'язані з виготовленням певного різновиду продукції, їх можна обчислити на одиницю продукції безпосередньо.

Непрямими є витрати, величину яких не можна безпосередньо обчислити на одиницю продукції, бо вони пов'язані з визначенням різних витрат (заробітна плата обслуговуючого та управлінського персоналу, утримання та експлуатація будівель, споруд тощо).

За принципом залежності витрат від обсягів виробництва витрати поділяються на постійні та змінні.

Постійні витрати є функцією часу, а не обсягу продукції, їх загальна сума не залежить від кількості виготовленої продукції в певних межах.

Змінними називаються витрати, загальна сума яких за певний час залежить від обсягу виготовленої продукції. Вони поділяються на пропорційні та непропорційні.

Пропорційні, на відміну від непропорційних — це витрати, розмір яких перебуває в пропорційній залежності від обсягів виробництва (кількості виготовленої продукції).

Непропорційні витрати, в свою чергу, поділяються на прогресуючі та дегресуючі.

Прогресуючі зростають більше, ніж обсяг виробництва. Вони виникають тоді, коли збільшення обсягу виробництва вимагає більших витрат на одиницю продукції. Це, наприклад, витрати на відрядно-прогресивну оплату праці, додаткові рекламні та торгові витрати.

Дегресуючі витрати зростають менше, ніж обсяг виробництва. До них належить широке коло витрат на експлуатацію машин та устаткування, його ремонт, придбання інструменту тощо.

Управління собівартістю продукції підприємств планомірний процес формування витрат на виробництво всієї продукції й собівартості окремих виробів. Основними елементами системи управління собівартістю є прогнозування й планування, нормування витрат, облік і калькулювання, аналіз і контроль за собівартістю. Всі вони функціонують у тісному взаємозв'язку один з одним.

Собівартість продукції є якісним показником діяльності підприємства, тому що в ній відбиваються всі сторони виробничої й фінансово-господарської діяльності підприємства. Собівартість, як показник, використовують для оцінки рівня господарювання підприємства (за видами та об'єктами діяльності) та його структурних підрозділів; контролю за ефективністю витрачання природних, матеріальних, трудових і фінансових ресурсів; визначення економічної ефективності інвестиційної та інноваційної діяльності; впровадження заходів щодо забезпечення більш ефективного технологічного процесу господарювання; розробки і встановлення цін на продукцію (роботи, товари і послуги); визначення економічної доцільності та вигідності здійснення підприємницької діяльності за різними об'єктами господарювання.

В сучасних умовах визначення собівартості продукції відноситься до прерогативи управлінського обліку, оскільки фінансовий облік спрямований на оцінку активів підприємства з метою продажу і не завжди достовірно відображає показники ефективності виробництва, які, до того ж, стають комерційною таємницею.

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
«Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку агропромислового
виробництва України в контексті інтеграції у світову економіку»**

Висновки. Таким чином, можна сказати, що облік собівартості продукції – це найбільш складний і важливий обліковий процес. Важливе значення має також вибір найоптимальнішого методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції, який залежить від багатьох чинників: галузі діяльності, організаційно-структурної побудови, особливостей технологічного процесу, державного регулювання ціноутворення.

Список літератури

1. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник — 2-ге вид., доп. і перероблене. / В. Г. Андрійчук. — К.: КНЕУ, 2002. — 624 с.
2. Бутинець Т. А. Теорія Бухгалтерського обліку : підручник / Бутинець Т. А. — Житомир : ПП «РУТА», 2003. — 637 с
3. Завгородній, В. П. Бухгалтерський учет в Украине [Текст] : учебно-практическое пособие / В. П. Завгородній. — 4-те вид., перераб. и доп. К. : А. С. К., 2005. — 864 с.
4. Мочерний С. В., Економічна теорія: Підручник. / Мочерний С. В., Довбенко М. В. — К. : Видавничий центр «Академія», 2004. — 856 с.
5. Пархоменко В. М. Собівартість і фінансові результати у податковому законодавстві [Текст] / В. М. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. — 2002. — № 4. — С. 2-6
6. Рындя А. Себестоимость в финансовой отчетности. // Налоги и бухгалтерский учет / Рындя А. — 2007. - №27. - с. 47 – 50.
7. Степаненко В. С. Економіка: навч. посіб. / за ред. С. В. Степаненка. — 2-ге вид. [доп.]. — К. : КНЕУ, 2006. — 306 с.

РОЛЬ УЧЕТА В УПРАВЛЕНИИ СЕБЕСТОИМОСТЬЮ ПРОДУКЦИИ

А.Н. Бабко, студентка 4 курса

факультета экономики и менеджмента

Научный руководитель - Овчарик З.Д., кандидат экономических наук, заведующий кафедрой бухгалтерского учета, анализа и аудита

ОП НУБиП Украины «Нежинский агротехнический институт»

Рассмотренно состав расходов, которые входят в расчет себестоимости продукции. Проведена классификация расходов относящихся к себестоимости продукции. Раскрыта суть учета в управлении себестоимостью.

Ключевые слова: себестоимость, затраты, учет, продукция, управление.

THE ROLE OF MANAGEMENT ACCOUNTING IN COST OF PRODUCTION

Babko G.M., 4th year student

faculty of Economics and Management, specialty «Accounting and Auditing»

Supervisor - Ovcharyk Z.D., PhD, Head of Department of Accounting, Analysis and Audit

SS National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine «Nizhyn

Agrotechnical Institute»

We viewed the costs, which is included in the calculation production costs. Classification of costs relating to production costs. The essence of management accounting in cost.

Keywords: costs, expenses, inventory, production, management.